

گروه آموزشی دانش نوین

 @irandaneshnovin

 @iran_danesh_novin

برای دانلود بقیه جزوات، با کلیک روی لینک های زیر به سایت یا کانال
ما در تلگرام و سروش سر بزنید:

www.idnovin.com

<https://telegram.me/irandaneshnovin>

http://sapp.ir/iran_danesh_novin

تهیه و تنظیم: الهام محمدی

همان‌طور که می‌دانید در کنکورهای چند سال اخیر مدود ۹ سؤال از مبحث قرابت معنایی آمده است.

در این نامه به برخی تیپ‌های سؤالات این مبحث اشاره کرده‌ایم. امید داریم که برایتان مفید واقع شود.

۱- سؤالاتی که در صورت‌نشان عبارت قرار دارد :

مفهوم عبارات «کجا هستند پادشاهانی که به هنگام نوشیدن ساغر مرگ، در این کاخ‌ها فرمانروایی می‌کردند؟ چه بناهایی که صبح برپا بود و عصر ویران گشت!» با همهی ابیات به استثنای بیت ... تناسب دارد. **ریاضی ۹۱**

(۱) خون دل شیرین است آن می که دهد رزین / ز آب و گل پرویز است آن خم که نهد دهقان
 (۲) چندین تن جباران کاین خاک فروخورده است / این گرسنه چشم آخر هم سیر نشد ز ایشان
 (۳) گفتمی که کجا رفتند آن تاجوران اینک / ز ایشان شکم خاک است آبستن جاویدان
 (۴) پرویز به هر بومی زرین تره آوردی / کردی ز بساط زر زرین تره را بستان

۲- سؤالاتی که مفهوم متفاوت میان ابیات را در نظر دارند :

مفهوم همهی ابیات به استثنای بیت ... با یکدیگر تناسب دارد. **ریاضی ۹۱**

(۱) از صبا پرس که ما را همه شب تا دم صبح / بوی زلف تو همان مونس جان است مرا
 (۲) ای صبا سوختگان بر سر ره منتظرند / گر از آن یار سفر کرده پیامی داری
 (۳) با صبا افتان و خیزان می‌روم تا کوی دوست / وز رفیقان ره استمداد همّت می‌کنم
 (۴) من ای صباره رفتن به کوی دوست ندانم / تو می‌روی به سلامت سلام ما برسانی

مفهوم همهی ابیات به استثنای ... با یکدیگر قرابت دارد. **زبان ۹۱**

(۱) از بدان جز بدی نیاموزی / نکند گرگ پوستین‌دوزی
 (۲) بشوی ای خردمند از آن دوست دست / که با دشمنانت بود هم‌نشست
 (۳) در گذر از کوره‌ی آهنگران / کآتش و دودی رسد از هر کران
 (۴) نخست موعظه‌ی پیر می‌فروش این است / که از مصاحب ناجنس احتراز کنی

۳- سؤالاتی که یک بیت در صورت سؤال قرار می‌گیرد و چهار بیت در چهار گزینه و باید قرابت بیت صورت سؤال با سایر ابیات سنجمیده شود

مفهوم بیت: «هم در آن پا پرهنه جمعی را / پای بر فرق فرقدان بینی» با کدام بیت تناسب دارد؟ **ریاضی ۹۱**

- ۱) پای پیش و پای پس در راه دین / می‌نهد با صد تردد بی‌یقین
- ۲) خشت زیر سر و بر تارک هفت اختر پای / دست قدرت نگر و منصب صاحب‌جاهی
- ۳) من طایفه‌ای بر سر آن کوی ندیدم / کز دست غمش جامه‌ی جان چاک نکردند
- ۴) هر که پا از حد خود برتر نهد / سر دهد بر باد و تن بر سر نهد

۴- در این تیپ سؤال **تقابل معنایی** مورد نظر است :

ابیات زیر با کدام بیت **تقابل معنایی** ندارد؟ **ریاضی ۹۱**

«کھتری را که مهتری یابد / هم بدان چشم کھتری منگر
خرد شاخی که شد درخت بزرگ / در بزرگی‌ش سرسری منگر»

- ۱) نگوید کس که ناکس جز به چاه است / اگر چه بر شود ناکس به کیوان
- ۲) هر آن کھتر که با مهتر ستیزد / چنان افتد که هرگز برنخیزد
- ۳) همی دانم که گر فربه شود سگ / نه خامم خورد شاید زو نه بریان
- ۴) هرگز به مال و جاه نگرود بزرگ نام / بدگوهری که خبث طبیعتش در رگ است

کدام بیت با سایر ابیات **تقابل معنایی** دارد؟ **هنر ۹۰**

- ۱) اگر سالکی محرم راز گشت / ببندند بر وی در بازگشت
- ۲) عشق با سر بریده گوید راز / زانکه داند که سر بود غمّاز
- ۳) راز درون پرده چه داند فلک خموش / ای مدعی نزاع تو با پرده‌دار چیست؟
- ۴) گر فلاطون به حکیمی مرض عشق بیوشد / عاقبت پرده برافتد ز سر راز نهانش

۵- تناسب مفهومی دو بیتی که در صورت سؤال قرار گرفته با سایر ابیات در چهار گزینه بررسی می‌شود:

مفهوم طنز آمیز ابیات «آن یکی پرسید اشتر را که هی / از کجا می‌آیی، ای فرخنده پی

گفت: از حمام گرم گوی تو / گفت: خود پیداست از زانوی تو»

با کدام بیت تناسب ندارد؟ زبان ۹۱

(۱) به گیتی به از راستی پیشه نیست / ز کژی بتر هیچ اندیشه نیست

(۲) گر راست سخن گویی و در بند به پایی / به زان که دروغت دهد از بند رهایی

(۳) همه کس به یک خوی و یک خواست نیست / ده انگشت مردم به هم راست نیست

(۴) سخن راست توان دانست از لفظ دروغ / باد نوروژی پیدا بود از باد خزان

۶- به مفهومی مشخص در صورت سؤال اشاره می‌شود:

در همهی ابیات به جز بیت ... به زمینه‌ی مَلّی حماسه، اشاره شده است. تجرّبی ۹۱

(۱) همی به آسمان شد به پرّ عقاب / به زاری به ساری فتاد اندر آب

(۲) به جمشید بر گوهر افشانند / مر آن روز را روز نو خواندند

(۳) چو دید آن درفشان درفش مرا / به گوش آمدش بانگ رخس مرا

(۴) به ایوان خرامید و بنشست شاد / کلاه کیانی به سر بر نهاد

مفهوم «وحدت وجود» از کدام بیت دریافت می‌شود؟ هنر ۹۱

(۱) تا به گفتار درآمد دهن شیرینت / بیم آن است که شوری به جهان درفکنم

(۲) شرط عقل است که مردم بگریزند از تیر / من گر از دست تو باشد مژه بر هم نزنم

(۳) گر به خون تشنه‌ای اینک من و سر باکی نیست / که به فتراک تو به زان که بود بر بدنم

(۴) پیرهن می‌بدرم دم به دم از غایت شوق / که وجودم همه او گشت و من این پیرهنم

دلیل پرهیز از تنعم و عدم پذیرش صلّه، در کدام عبارت، متفاوت است؟ تجرّبی ۹۱

(۱) چون به آن چه دارم و اندک است قانعم، وزر و وبال این چه به کار آید؟

(۲) به زندگی درویشانه قناعت کرده بود، نه از بخل بلکه از آن جهت که به بیش‌تر از آن احتیاج نداشت.

(۳) آن چه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم.

(۴) بر من پوشیده است که آن غزوها بر طریق مصطفی هست یا نه، من این نپذیرم و در عهده‌ی این نشوم.

کدام بیت بیانگر فضای حکومتی ضحاک می‌باشد؟ ریاضی ۸۹

(۱) ز فکر تفرقه باز آی تا شوی مجموع / به حکم آن که چو شد اهرمن، سروش آمد
 (۲) رند عالم سوز را با مصلحت بینی چه کار؟ / کار ملک است آن که تدبیر و تأمل بایش
 (۳) خلوت دل نیست جای صحبت اضداد / دیو چو بیرون رود فرشته در آید
 (۴) پری نهفته رخ و دیو در کرشمه‌ی حسن / بسوخت دیده ز حیرت که این چه بوالعجبی (تعجب‌آور) است

۷- چند مفهوم در صورت سؤال قرار می‌گیرد و ترتیب ابیات با توجه به ترتیب مفاهیم آمده مورد نظر است:

مفاهیم «تهدید، تهدید، آزادی و تعهد» به ترتیب از کدام بیت‌ها فهمیده می‌شود؟ ریاضی ۹۰

الف) بکوبمت زین گونه امروز یال/کزین پس نبیند تو را زنده زال
 ب) بترس از جهاندار یزدان پاک/خرد را مکن با دل اندر مگاک
 ج) که گفت برو دست رستم ببند/نبندد مرا دست چرخ بلند
 د) نهادند پیمان دو جنگی که کس/نباشد بر آن جنگ فریادرس

(۱) ب.الف، ج، د ۲) ج، ب، د، الف
 (۳) ب، ج، الف، د ۴) د، ج، ب، الف

۸- یک مصراع در صورت سؤال قرار می‌گیرد و مفهوم آن در سایر ابیات موجود در گزینه‌ها بررسی می‌شود:

مفهوم مصراع «آن چه جگر سوزه بود باز جگر سازه شود» با کدام بیت تناسب دارد؟ ریاضی ۸۹

(۱) هر که گوید که خلاصش ده ز عشق / آن دعا از آسمان مردود باد
 (۲) مه کم آید مدتی در راه عشق / آن کمی عشق جمله سود باد
 (۳) دست کردی دلبر را در خون ما / جان ما زین دست خون‌آلود باد
 (۴) دیگران از مرگ مهلت خواستند / عاشقان گویند نی زود باد

۹- سؤالاتی که تناسب مفهومی آن‌ها دوبه‌دو در هر گزینه مورد نظر است :

در همه‌ی گزینه‌ها به استثنای ... ایات دو به دو با هم تناسب مفهومی دارند. هنر ۹۱

- ۱) به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم / ز من بریدی و با هیچ‌کس نیوستم
اگرچه مهر بریدی و عهد بشکستی / هنوز بر سر پیمان و عهد و سوگندم
- ۲) عاشق از طعنه‌ی اغیار چه پروا دارد / آتش از سرزنش خار چه پروا دارد
پیاپی بکش جام و سرگرم باش / بهل گر بگیرند بی‌کارها
- ۳) دامن شادی چو غم آسان نمی‌آید به دست / پسته را خون می‌شود دل تالی خندان کند
چنان به یاد تو شادم که فرق می‌کنم / ز دوستی که فراق است یا وصال است این
- ۴) ور هنری داری و هفتاد عیب / دوست نبیند به جز آن یک هنر
ز عاشق هیچ‌کس معشوق را بهتر نمی‌بیند / برو از دیده‌ی وامق نظر در حسن عذرا کن

۱۰- سؤالاتی که مفهوم خاص یک واژه و یا یک ویژگی را با توجه به بیتی که در آن به کار رفته در نظر دارند:

مفهوم عرفانی واژه‌ی «گرامت» در همه‌ی ایات به‌استثنای بیت... یکسان است. تجربی ۹۱

- ۱) با خرابات‌نشینان ز **گرامات** ملاف / هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد
- ۲) **گرامت** کن درونی دردپرورد / دلی در وی برون درد و درون درد
- ۳) چندان که زدم لاف **گرامات** و مقامات / هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد
- ۴) چو بدین گهر رسیدی، رسدت که از **گرامت** / بنهی قدم چو موسی گذری ز هفت دریا

ذکر مطلب مورد نظر

ویژگی شاعرانه‌ی باد صبا در همه‌ی ایات به‌استثنای ... مشترک است. زبان ۹۱

- ۱) ای صبا سوختگان بر سرره منتظرند / گر از آن یار سفر کرده پیامی داری
- ۲) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده‌ای ما را
- ۳) هر صبح و شام قافله‌ای از دعای خیر / در صحبت شمال و صبا می‌فرستمت
- ۴) من و باد صبا نالان دو سرگردان بی‌حاصل / من از افسون چشمت مست و او از تاب گیسویت

۱۱- در صورت سؤال آیه یا عبارتی عربی آمده است:

مفهوم «يُؤْتِرُونَ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ و لَوْ كَانْ بِهِمْ خِصَاصَةٌ» با کدام بیت تناسب دارد؟ انسانی ۹۱

(۱) مردی است سخا پیشه و مردی است عطابخش / با خلق نکوکار به کردار و به گفتار
 (۲) سخای ابر از آن آمد جهان گیر / که در طفلی گیاهی را دهد شیر
 (۳) دریای لطف اوست و گرنه سحاب کیست / تا بر زمین مشرق و مغرب کند سخا
 (۴) گرچه مورم ولی آن حوصله با خود دارم / که ببخشم بود ار ملک سلیمان از من

به عبارات و آیه‌های کتاب درسی توجه کنید.

۱۲- با توجه به مفهوم بیت مرجع ضمیرهای آمده (نام افراد) مورد نظر است:

با توجه به ابیات:

«زواره یکی نیزه زد بر برش / به خاک اندر آمد همان‌که سرش
 فرامرز کردش پیاده تباه / ز خون لعل شد خاک آوردگاه»
 ضمیرهای «ش» به ترتیب اشاره به چه کسانی است؟ خارج از کشور ۹۰

(۱) مهرنوش و بهمن
 (۲) نوش آذر و بهمن
 (۳) نوش آذر و مهرنوش
 (۴) مهرنوش و نوش آذر